Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Karmen Goñi Insausti Inxaustina

Etxarri Aranatz, Nafarroa (1921)

Aurkibidea

Biografia

Aitona-amonak, gurasoak eta anai-arrebak bizi ziren jaiotetxean. Gurasoek etxea zatika erosi zuten.

Zintak

ETX-031

- **Proiektua**: Etxarri-Aranazko ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Labrit Multimedia
- **Data**: 2011-12-01
- **Iraupena**: 72 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Labrit Multimedia

Pasarteak

1. Gurasoak gisugileak ziren

- **Erref**: ETX-031/003
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:01:24. **Bukatu**: 00:02:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:
Aita eta ama gisugileak ziren. Aitona eta amona Arbizutik etorri ziren.

2. Etxearen deskribapena

- **Erref**: ETX-031/004
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:02:14. **Bukatu**: 00:02:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Lehenagoko etxeak oso zaharrak ziren. Estrabia (ukuilua) zuten beheko solairuan.

3. Etxeko argia

- **Erref**: ETX-031/005
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:02:59. **Bukatu**: 00:03:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Argi bakarra zuten etxe guztian eta geroago bi. Goitik behera mugitzen zuten.

4. Ura

- **Erref**: ETX-031/006
- **Iraupena**: 0:00:31. **Hasi**: 00:03:26. **Bukatu**: 00:03:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Amaren garaian pozaletan ibiltzen zuten ura. Baina beraiek bazuten ura etxean.

5. Arropa garbiketa eta lixiba

- **Erref**: ETX-031/007

- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:03:57. **Bukatu**: 00:05:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Bere aitona oso trebea zen eta labadero txiki bat egin zien etxean. Jendea labaderoetara joaten zen garbitzera, baina beraiek etxean egiten zuten. Lixiba nola egiten zuten azaltzen du.

6. Etxean ogia egiten zuten

- **Erref**: ETX-031/008
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:05:58. **Bukatu**: 00:06:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Etxean ogia eta taloak egiten zituzten. Umeentzako opilak egiten zituen amonak.

7. Etxeko sukaldea

- **Erref**: ETX-031/009
- **Iraupena**: 0:00:28. **Hasi**: 00:06:54. **Bukatu**: 00:07:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Bi sukalde zituzten. Bat "recocina" zen; bertan labaderoa, labea, su bat eta ogia egiteko mahai bat zuten.

8. Gisugilearen etxea

- **Erref**: ETX-031/011
- **Iraupena**: 0:00:33. **Hasi**: 00:07:48. **Bukatu**: 00:08:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Gisugilearen etxea zenez beste etxeetan ez zeuden gauzak zituzten etxean; adibidez, labaderoa.

9. Etxearen inguruan hizketan

- **Erref**: ETX-031/012
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:08:21. **Bukatu**: 00:08:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Bestelako kontuak » Irudiak grabatzen

Laburpena:
Etxearen argazki bat erakusten du. Balkoi handi bat zuten, eta bertan lehortzen zuten arropa.

10. Familiako gizonak gisugileak ziren

- **Erref**: ETX-031/013
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:08:56. **Bukatu**: 00:09:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:
Familiako gizon guztiak kisuskileak izan dira (Karmenen aitona, aita, anaiak eta semeak).

11. Arbizutik Etxarrira joan zen bizitzera senarrarekin

- **Erref**: ETX-031/014
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:09:43. **Bukatu**: 00:12:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Karmen eta bere senarra Arbizutik Etxarrira joan ziren bizitzera eta etxea erosi zuten. Karmenen aita hil zenean bere ama zazpi umerekin gelditu zen, eta orduan hasi ziren miseriak.

12. Aitaren heriotza

- **Erref**: ETX-031/016
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:12:12. **Bukatu**: 00:13:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Alarguntasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Karmenen aita San Miguelera joan zen prozesio bat egitera. Bertan katarroa harrapatu eta handik 40 egunetara hil egin zen. 42 urte inguru edukiko zituen. Ama alargun utzi zuen zazpi seme-alabarekin.

13. Karmenen anaiak gerrara joan ziren

- **Erref**: ETX-031/018
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:13:58. **Bukatu**: 00:14:50

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Karmenen lau anaia gerrara joan ziren. Aita hil zenean Karmenek 12 urte zituen.

14. Gerra garaia Etxarrin

- **Erref**: ETX-031/019
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:14:50. **Bukatu**: 00:16:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerra garaian, ilundu ondoren ez ziren kalera ateratzen. Erreketeak ibiltzen ziren herrian. Neskatoei ilea moztu zieten.

15. Errazionamendua

- **Erref**: ETX-031/021
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:17:29. **Bukatu**: 00:18:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Errazionamenduan gorriak ikusi zituzten. Jendeak kartila bat zuen.

16. Errotak itxita egon ziren

- **Erref**: ETX-031/023
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:18:51. **Bukatu**: 00:20:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
Gerra garaian taloa jaten zuten. Errotak itxita zeuden, eta ezkutuan ibiltzen ziren. Aita Ataungo errotara joaten zen. Unanuan ere errota zegoen, eta Karmen hara joaten zen.

17. Janari trukea

- **Erref**: ETX-031/025
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:20:58. **Bukatu**: 00:21:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Plazan trukean ibiltzen ziren. Beraiek patata eramaten zuten, eta mahatsa ekartzen zuten. Sagarrak ere trukatzen ziren.

18. Eskola

- **Erref**: ETX-031/026
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:21:42. **Bukatu**: 00:23:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Karmen 12 urte arte joan zen eskolara. Arratsaldean laboreak egiten zituzten. Osteguneta, arrosarioa errezatzen zuten.

19. Dotrina I

- **Erref**: ETX-031/027
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 00:23:08. **Bukatu**: 00:23:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Dotrina euskaraz ikasi zuen.

20. Ama lurperatzeko kojina

- **Erref**: ETX-031/029
- **Iraupena**: 0:00:34. **Hasi**: 00:23:54. **Bukatu**: 00:24:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Ama hil zenean Karmenek egindako kojin batekin lurperatu zuten.

Transkripzioa
- Beste kuadrante bat /kuadrantiat/, bi giñuzken ta, hil zanien ama, zera esaten zugun Kattolikok, ibiltzen zanak.
- Eskatu zen...?
- Hala, Karmen, iye bakazun kojiñen bat o... ta, kojin bat ekar zeen amak, jarri zon kojin hura, jarri zebien, ta ya harrekin fan zan kojin harrekin.

- Kajan?
- Bei, kajan.

21. Dotrina II

- **Erref**: ETX-031/031
- **Iraupena**: 0:00:33. **Hasi**: 00:25:11. **Bukatu**: 00:25:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Dotrina euskaldunek euskaraz eta erdaldunek erdaraz ikasten zuten. Karmenek euskaraz ikasi zuen.

22. Apaizak

- **Erref**: ETX-031/032
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:25:44. **Bukatu**: 00:26:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Apaizak gogorrak ziren, baina berari ez zioten jo. Ikasle eta langile txarrak zirenei jotzen zieten.

23. 'Hijas de María'

- **Erref**: ETX-031/033
- **Iraupena**: 0:00:39. **Hasi**: 00:26:11. **Bukatu**: 00:26:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:
Jai arratsaldetan joaten ziren Hijas de María kongregaziora errezatzera eta kantatzera.

24. "Trilladorak"

- **Erref**: ETX-031/035
- **Iraupena**: 0:00:38. **Hasi**: 00:28:36. **Bukatu**: 00:29:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Trailuan ibiltzen zen Karmen garia egiten umea zenean.

25. Belarretako lanak

- **Erref**: ETX-031/037
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:30:23. **Bukatu**: 00:32:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Karmen belarretan gurdi gainean kargatzen ibiltzen zen. Segan ez da ibili, bakarrik biltzen. Gero, dena ganbaran gordetzen zuten. Garia, belarra, gaztainak, artoa... ere ganbaran gordetzen zuten.

26. Arto-zuritzea

- **Erref**: ETX-031/038
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:32:24. **Bukatu**: 00:33:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:
Artoa zuritu eta "porkak" egiten zituzten. Karmen eta bere gizona artistak ziren "porkak" egiten. Bi modu zeuden egiteko. Normalean senarrak egiten zituen, eta asko zeudenean Karmenek ere bai.

27. Etxearen deskribapena

- **Erref**: ETX-031/040
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:33:47. **Bukatu**: 00:34:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Eskuinean sukaldea, ezkerrean estrabia. Estrabiaren goiko pisuan beste ganbara txiki bat egin zuten, bertan orbela gordetzen zuten.

28. Orbela biltzen zuten

- **Erref**: ETX-031/041
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:34:48. **Bukatu**: 00:36:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Orbela biltzera joaten ziren. Bere senarrak asko ekartzen zuen.

29. Ezkontza

- **Erref**: ETX-031/042
- **Iraupena**: 0:03:19. **Hasi**: 00:36:06. **Bukatu**: 00:39:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkondu zirenean, Karmenek 28 urte inguru zituen, eta gizonak 33 gutxi gorabehera. Etxarriko elizan ezkondu ziren. Ezkonbidaian Zaragozara joan ziren lau egun. Karmen beltzez ezkondu zen. Bazkaria Zapateroaren etxean egin zuten. Bere senarraren anaiarekin batera ezkondu ziren. Zaragozara trenean joan ziren.

30. Bataioak

- **Erref**: ETX-031/043
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:39:25. **Bukatu**: 00:41:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Bere iloba Javierren “madrina” izan zen Karmen. Orduan, berehala bataiatzen ziren umeak. Bataiora aita-pontekoa, ama-pontekoa, serora eta monagilloak joaten ziren. Umea kalera ateratzeko bataiatuta egon behar zuen.

31. Haurren jaiotzak (emagina)

- **Erref**: ETX-031/045
- **Iraupena**: 0:04:35. **Hasi**: 00:42:31. **Bukatu**: 00:47:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Etxarrin emagina bazegoen jaiotzetan laguntzeko. Carmenek etxean eduki ditu haur guztiak. Medikua eta praktikantea ere zeuden.

32. Haurren heriotzak

- **Erref**: ETX-031/046
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:47:06. **Bukatu**: 00:48:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Garai hartan, Carmenen ustetan ez ziren haur asko hiltzen. Haurrak hiltzen zirenean ezkila txiki batzuk jotzen ziren.

33. Etxarriko banda

- **Erref**: ETX-031/047
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:48:11. **Bukatu**: 00:50:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Etxarrin musika banda egoten zen. Gerrarekin desagertu egin zen. Plazara joaten ziren dantzatzera 21:00ak arte. Orduan gehien bat jotak eta paso-dobleak dantzatzen zituzten.

34. Apaizak ez zien dantzatzen uzten

- **Erref**: ETX-031/049
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:50:02. **Bukatu**: 00:50:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Apaiza Aste Santuan plazara joaten zen dantza ez egiteko eta gazteak soroetara joaten ziren akordeoiarekin dantza egitera.

35. Etxarriko festak

- **Erref**: ETX-031/051
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:51:22. **Bukatu**: 00:52:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Etxarriko festetan ordu bata arte egoten ziren kalean. Festa onak izaten ziren. Festetan aza, txitxirioak eta oiloa edo oilarra jaten zuten.

36. Ibintzeak

- **Erref**: ETX-031/052
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:52:44. **Bukatu**: 00:54:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:
Carmen ibintzeetan ibiltzen zen. Ibintzeak zer ziren azaltzen du. Itturriko behiekin asko ibili zen Carmen.

37. Soroko lanak

- **Erref**: ETX-031/053
- **Iraupena**: 0:04:59. **Hasi**: 00:54:26. **Bukatu**: 00:59:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Itturriko behiekin asko ibili zen. Bere seme-alabak ere bai. Soroko lanen inguruan hitz egiten dute.

38. Arropa josten zuen

- **Erref**: ETX-031/055
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:59:31. **Bukatu**: 01:02:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Arropa josten zuen. Galtzak egiten zituen familiako gizon guztientzako. Estankoko Jesusak erakutsi zion josten. Kanpoko jendearentzako ere josten zituen galtzak. Josteko makina bat zuen. Lortzen zuen dirua amari ematen zion.

39. Inauteriak

- **Erref**: ETX-031/057
- **Iraupena**: 0:00:34. **Hasi**: 01:02:09. **Bukatu**: 01:02:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:
Inauterietan ez zieten janzten uzten, gerra garaian debekatu egin zituzten.

40. Eguberriak (erregeak)

- **Erref**: ETX-031/058
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 01:02:43. **Bukatu**: 01:03:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
Garai hartan ez zegoen erregerik, ez zen oparirik egoten.

41. Arbizuko festak I

- **Erref**: ETX-031/060

- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 01:04:13. **Bukatu**: 01:04:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:
Carmen Arbizuko festetara joaten zen aitarekin.

42. Arbizuko festak II

- **Erref**: ETX-031/062
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 01:05:14. **Bukatu**: 01:06:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:
Carmen San Juanetara joaten zen Arbizura aitarekin.

43. Osaben istorio bat kontatzen du

- **Erref**: ETX-031/064
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 01:06:18. **Bukatu**: 01:07:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Osaba Valentinek eta osaba Sebastianek gau bat pasa zuten Arbizun.

44. Garai gogorrak bizi zituzten

- **Erref**: ETX-031/066
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 01:08:24. **Bukatu**: 01:10:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Aita hil zen garaian gose asko pasa zuten. Anaiak gerrara joan ziren, eta ez zuen inork lan egiten. Bere ama festetan etxetik atera gabe geratzen zen espartzinik ere ez zuelako. Bere amak bost ahizpa zituen, baina denak gazte hil ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com